

Laura Puhakka

LEIKKI OSANA SAIRAANHOITAJAN TYÖTÄ

Opas sairaanhoitajaopiskelijoille

LEIKKI OSANA SAIRAANHOITAJAN TYÖTÄ

Opas sairaanhoitajaopiskelijoille

Laura Puhakka
Opinnäytetyö
Kevät 2024
Hoitotyön tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Hoitotyön tutkinto-ohjelma, Sairaanhoidaja

Tekijä: Laura Puhakka

Opinnäytetyön nimi: Leikki osana sairaanhoitajan työtä

Työn ohjaajat: Kirsi Myllykangas ja Virpi Mäkikangas

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2024

Sivumäärä: esim. 27 + 2 liitettä

Lapsella on oikeus leikkiin myös sairaalahoidon aikana. Leikin käytöstä lasten sairaanhoidossa on tutkitusti paljon hyötyä, mutta sairaanhoitajat käyttävät leikkiä hoitotyön keinona vähän. Tämä johduu tietämättömyydestä, ajanpuutteesta tai siitä, ettei leikkiin uskalleta heittäytyä.

Toiminnallisena opinnäytetyönä tuotettiin tutkittuun tietoon perustuva opas opiskelumateriaaliksi Oulun ammattikorkeakoulun lasten ja nuorten hoitotyön opintojaksolle. Oppaan tavoitteena oli lisätä opiskelijoiden tietoa leikin tärkeydestä sairaanhoitajantyössä ja kuinka leikkiä voidaan konkreettisesti hyödyntää hoitotilanteissa. Opas tehtiin Prezi -esitykseksi, jonka pääsee tarkastelemaan avoimen linkin kautta.

Tietoperusta kerättiin tietokannoista kuten Pubmed ja Medic sekä alan kirjallisuudesta. Oppaassa käsitellään leikin merkitystä sairaalassa olevalle lapselle, leikin kirjaamisen tärkeyttä osaksi hoitosuunnitelmaa, leikin merkitystä sairaalassa olevan lapsen kehityksen tukemisessa, toimenpiteisiin valmistautumisessa, kivunhoidossa sekä tunteiden käsittelyssä.

Oppaasta laadittujen laatutavoitteiden toteutumista arvioitiin Webropol -palautekyselyn perusteella. Tavoitteet saavutettiin sillä kohderyhmä arvioi oppaan sisällön tarpeelliseksi, he kokivat oppineensa uutta ja hyötyvänsä oppaasta myös tulevaisuudessa työskennellessään lasten sairaanhoidossa. Positiivisena oppaassa koettiin myös oppaan aiheeseen sopiva ulkoasu sekä konkreettiset leikki-ideat. Rakentava palaute koski oppaan tekstikappaleiden fonttia, joka oli vaikeasti luettava, mikäli tekstiä oli enemmän. Tekstikappaleiden fonttia muokattiin oppaaseen selkeämmäksi.

Jatkossa leikkiä olisi hyvä tutkia myös sairaalassa olevan lapsen näkökulmasta sekä kartoittamalla millä tavoin ja missä tilanteissa sairaanhoitajat hyödyntävät leikkiä lasten sairaanhoidossa.

Asiasanat: lapset, lasten hoitotyö, leikki, vuorovaikutus

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Nursing and Health Care, Option of Nursing

---

Author: Laura Puhakka
Title of thesis: Leikki osana sairaanhoitajan työtä
Supervisors: Kirsi Myllykangas and Virpi Mäkikangas
Term and year when the thesis was submitted: Spring 2024
Number of pages: 27 + 2 appendices

A child has the right to play also during hospitalization. The use of play is scientifically known to bring lot of benefits into the treatment process. However, it is little used method in nursing work. This is due to lack of knowledge and time but also because it requires courage to throw yourself into play.

In this practice-based thesis, a guide based on scientific resources was produced as study material for a course in child and youth nursing at Oulu University of Applied Sciences. The objective was to increase students' knowledge on the importance of play in nursing and give practical examples how to use it in real nursing situations. The guide was made by using Prezi and it can be accessed through open link.

The data used was collected from databases such as Pubmed and Medic. Also, literature in the field was used. The guide deals with topics such as the importance of play in nursing work and the significance of play for a child in hospital. It also explains why the recording of play into the treatment plan is important and how it can support development of child, prepare for procedures, be part of pain management and help in handling emotions.

The quality goals drawn from the guide were assessed by using Webropol feedback survey. The goals were reached because the target audience evaluated the content of the guide to be necessary for them. They also felt that they had learned something new and that they will benefit from it in the future when working with children. Positive feed was given for the layout of the guide and for the concrete play ideas in it. Constructive feedback was given for the font which was hard to read when there was more text. The font was changed to clearer.

In the future it would be good to study playing from the perspective of a child in hospital and examine how and in what situations the nurses make use of play while nursing children.

Keywords: children, child nursing, interaction, play

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	LEIKKI OSANA SAIRAANHOITAJAN TYÖTÄ.....	7
2.1	Leikin kehitys eri ikäkausina	7
2.2	Leikin merkitys lapselle sairaalassa	8
2.3	Sairaanhoitaja leikin toteuttajana.....	10
2.4	Toimenpiteisiin valmistava ja toimenpiteiden aikainen leikki	11
2.5	Tunteiden käsittely leikin avulla	12
3	TARKOITUS JA TAVOITTEET	14
4	TOIMINNALLISEN OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	15
4.1	Opinnäytetyön käynnistyminen, kohderyhmä ja yhteistyökumppani.....	15
4.2	Opinnäytetyön vaiheet ja aikataulu.....	16
4.3	Oppaan suunnittelu ja toteutus	17
5	OPPAAN ARVIOINTI.....	19
6	POHDINTA	22
6.1	Projektin eettisyys ja luotettavuus	23
	LÄHTEET	25
	LIITTEET	28

1 JOHDANTO

Lapsella on leikkiin synnynnäinen vietti ja leikkiminen on lapselle luontainen tapa hahmottaa maailmaa (Järvinen & Jantunen 2019). Se on lapselle melkein yhtä tärkeää kuin ravinnon tai turvallisuuden tarpeen tyydyttäminen. Lähes kaikki lapsen toiminta on leikkiä tai muuttuu leikiksi (Hiitola 2000, 8). Leikkimällä lapset oppivat käsittelemään turvallisesti oman niin positiivisen kuin negatiivisen käyttäytymisen seurauksia kuvitteellisissa tilanteissa (Nijhof ym. 2018).

Lasten hyvät kokemukset sairaalahoidossa liittyvät ihmisiin, ympäristöön, toimintaan ja hoidon tuloksiin. Sairaalassa lasten mielestä tärkeintä on vanhempien läsnäolo, hoito ja leikki, kun taas huonot kokemukset liittyvät toimenpiteisiin, kipuun, pelkoon ja tylsyyteen (Marttila, 2013). Sairaalassa olevalle lapselle leikillä on useita merkityksiä. Lapsi tutustuu uuteen ympäristöön ja työstää kokemuksiaan leikin avulla. Leikki toimii apukeinona lapsen valmistelemissä tutkimuksiin ja toimenpiteisiin (Hiitola 2000, 10). Lapsen kasvu ja kehitys voi hidastua sairaalahoidon vuoksi. Tämä voi johtua sairaudesta tai sairaalaympäristössä elämisestä. Erityisesti pitkään jatkuneessa sairaalahoidossa on kiinnitettävä huomiota leikin ja oppimisen mahdollistamiseen (Hiitola 2000, 79).

Lapset arvostavat sairaanhoitajassa kiltteyttä, lämmintä suhtautumista ja läsnäoloa ja he odottavat hoitajilta hoidon ja huolenpidon lisäksi, huumorintajua ja viihdykettä. Lasten mielestä sairaanhoitajien osaamisesta leikkitaidot ovat kaikkein heikoimpia (Marttila, 2013). Lasten hoitotyössä toimivien asenteet, arvostukset, tietoisuus leikin tarpeellisuudesta ja sen merkityksestä on suoraan verrattavissa siihen, missä määrin hoidossa huomioidaan leikki (Koukourikos ym. 2015). Hoitohenkilökunnan vastuulla on ottaa leikki osaksi lapsen kokonaisuhoitoa (Ivanoff ym. 2001, 124). Leikistä on merkittävää apua sairaalahoidossa oleville lapsille, kun sairaanhoitajilla on asianmukaista koulutusta, kärsivällisyyttä ja tahtoa soveltaa leikkiä sairaalahoidon aikana (Koukourikos ym. 2015).

Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena on toteuttaa opas aiheesta leikki osana sairaanhoitajan työtä oppimateriaaliksi Oulun ammattikorkeakoulun lasten hoitotyön opintojakson sairaanhoitajaopiskelijoille. Opinnäytetyön tavoitteena on, että opas lisää opiskelijoiden tietoa leikin tärkeydestä sairaanhoitajantyössä ja kuinka leikkiä voidaan konkreettisesti hyödyntää hoitotilanteissa.

2 LEIKKI OSANA SAIRAANHOITAJAN TYÖTÄ

2.1 Leikin kehitys eri ikäkausina

Imeväisikäisellä tarkoitetaan 0–1-vuotiasta lasta. Motorisesti kehittymättömänä syntynyt imeväisikäinen kannattelee päätään kahden kuukauden ikään mennessä (Korhonen 2021.) Tarttumisotteen kehittyessä lapsi alkaa puuhailla lelujen kanssa n. 4–5 kuukauden iässä (Ivanoff ym. 2001, 56). Puolivuotiaana lapsi on usein oppinut siirtymään selinmakuulta vatsalleen. Tämän jälkeen kehittyvät ryömiminen, konttaaminen ja lapsi oppii seisomaan. Hienomotorisia taitoja kehittyä 8–10 kuukauden iässä, jolloin lapsi osaa ottaa pinsettioitteella esineitä ja vuoden iässä lapsi harjoittelee lusikalla syöntiä. Ymmärrys ja leikit kehittyvät, vaikka kyky ymmärtää asioita ajattelun ja kielen kautta on vielä vajavainen (Korhonen 2021).

Imeväisikäisellä on valikoiva näköaisti ja eniten kiinnostusta herättää ihmiskasvot. Ympyrä ja neliö erottuvat peruskuvioista ensin ja noin 2–3 viikon iässä voidaan havaita sosiaalinen katsekontakti. Lapsen vuoteen yläpuolelle voi laittaa roikkumaan kasvojen muotoisia mobileja sekä vuoteen seinustoille voi laittaa kuvia tai leluja. Katseluvirikkeistä tärkeimpiä on inhimillinen vuorovaikutus. Kuu- loaistin kautta tulevat virikkeet kuten laulut, lorut tai helistimen ääni kiinnostavat imeväisikäistä. Kuvakirjat ja liikkuvat lelut alkavat kiinnostaa 6–7 kuukauden iässä (Ivanoff ym. 2001, 43, 56). Leikin erityispiirteitä imeväisikäisellä on esineiden tutkiminen, lapsen ja aikuisen välinen vuorovaikutus, ”kukkuu” -leikit ja ääntä tuottavat lelut (Hiitola 2000, 117).

Taaperoikäisellä tarkoitetaan 1–3-vuotiasta lasta. Liikunnalliset taidot kehittyvät, taapero tutkii innokkaasti maailmaa ja leikit monipuolistuvat. Puhe kehittyy ja se mahdollistaa tunteiden, tarpeiden ja ajatuksien jakamisen muiden ihmisten kanssa. 2–3-vuotiaan lapsen kehitykseen kuuluu omien rajojen testaaminen. Toisten huomioon ottaminen on vielä kehittymätön ja leikit saattavat yltyä raujuiksi. Keskittymiskyky, oman käytöksen ja tunteiden säätely on vielä vaillinaista. Taapero tarvitsee aikuiselta ohjausta, apua ja ratkaisumalleja. Taaperovaiheen loppupuolella kyky esittää kysymyksiä kehittyy (Korhonen 2021). Leikin erityispiirteinä taaperoikäisellä on leikin siirtyminen itsestä pois päin; kotileikit, rakenteluleikit, hoivaleikit, majaleikit sekä tanssi ja omat laulut (Hiitola 2000, 117, 119).

Leikki-ikäisellä tarkoitetaan 3–6-vuotiasta lasta. Tässä iässä mielikuvitus kehittyy ja symboliikka leikeissä kasvaa. Lapselle alkaa muodostua pysyvämpiä kaverisuhteita. Oppiminen edistyy ja lapsi

alkaa tunnistaa numeroita ja kirjaimia. Lapsi kykenee enenevissä määrin keskustelemaan, pohtimaan ja kyselemään asioita. Leikki-ikäinen nauttii omien taitojen esittelemisestä muille. Kehuminen ja huomio kannustaa lasta oppimaan uusia taitoja ja kehittävät lapsen itsetuntoa. Vaikeiden tunteiden käsittelyyn ja niiden ylipääsemiseen leikki-ikäinen tarvitsee lohdutusta ja turvaa. Lapsi huomaa erot omassa ja muiden taidoissa mikä saattaa herättää huonommuuden tunnetta. Tämä voi näkyä alakulona tai käytöksen ongelmina. Lapsen vilkas mielikuvitus saattaa ilmetä pelkona, totuus on vaikea erottaa toiveista. Leikki-ikäinen sisäistää yhteisiä pelisääntöjä, ymmärtää erot hyvän ja pahan sekä oikean ja väärän väliltä. Hän on sitoutunut omaan näkökulmaan, mutta kykenee miettimään aikuisen avulla tekojen seurauksia (Korhonen 2021). Leikin erityispiirteitä leikki-ikäisellä on roolileikit, eläytyminen leikkiin kuten satuihin tai tarinoihin. Yhteisleikit muiden lasten kanssa, kyky toimia ryhmässä ja sääntöjen noudattaminen alkaa luonnistua. Käsinukkea voidaan käyttää kontaktin luomisessa lapseen ja käsinukesta muotoutuu lapsen toiveiden mukainen hahmo, jollaista aikuinen arvelee lapsen tarvitsevan (Hiitola 2000, 85, 119).

Kouluikäisellä tarkoitetaan 6–12-vuotiasta lasta. Tässä iässä arjen taidot kehittyvät, esimerkiksi vessassa käynti tai pukeutuminen sujuvat. Harrastukset ja kaverisuhteet ovat tärkeitä, mutta kouluikäisellä on tarve puuhastella myös omassa rauhassa. Itsensä kokeminen tarpeelliseksi sekä luottamuksen arvoiseksi on kouluikäiselle tärkeää (Korhonen 2021). Kouluikäisenä mielikuvitus ja todellisuus erottuvat toisistaan. Videoiden ja ohjelmien katseleminen kiinnostavat kouluikäisiä, mutta ne eivät kuitenkaan saa olla ainoa viriketoiminta sairaalassa. Kouluikäiseltä voi kysyä suoraan kiinnostuksen kohteista ja millaista viriketoimintaa hän toivoisi, mutta omasairaanhoidajan on hyvä osata lukea myös rivien välistä mitä lapsi haluaisi tehdä (Ivanoff ym. 2001, 125). Leikin erityispiirteitä kouluikäisellä on erilaiset seuraleikit ja pelit, luokittelu, vertailu ja järjestely. Leikeissä on elämän ”realiteetit”. Luova ilmaisu ja sosiaalisuus on tärkeää (Hiitola 2000, 121).

2.2 Leikin merkitys lapselle sairaalassa

Sairaalassa olevalle lapselle leikki on tärkeä osatekijä paranemis- tai kuntoutumisprosessissa (Olli 2011). Lapsen kasvu ja kehitys voi hidastua sairaalahoidon vuoksi. Tämä voi johtua sairaudesta tai sairaalaympäristössä elämisestä. Erityisesti pitkään jatkuneessa sairaalahoidossa on kiinnitettävä huomiota leikin ja oppimisen mahdollistamiseen (Hiitola 2000, 79).

Sairaalassa leikkiminen auttaa lasta käsittelemään sairaalassaoloaan ja sairauttaan. Leikki tuo lapselle hyvää mieltä ja iloa, se on tuttua ja turvallista toimintaa. Leikki parantaa aikuisen ja lapsen välistä vuorovaikutusta (Storvik-Sydänmaa, Tervajärvi & Hammar 2019, 63). Vuorovaikutuksesta syntyy leikki ja leikkimällä yhdessä syntyy luottamusta tulevaan (Kalland 2014). Leikin avulla pystyy jäsentämään tunteita ja kokemuksia, leikki aktivoi, motivoi sekä lisää viihtyvyyttä sairaalassa (Storvik-Sydänmaa ym. 2019, 63-64).

Kun lapset saavat osallistua leikin kautta sairausprosessiin he ymmärtävät ja hyväksyvät tilanteen paremmin (Láñes ym. 2000). Leikkiminen edistää lapsen sopeutumista vakavan sairauden aiheuttamaan stressaavaan tilanteeseen ja edistään näin kognitiivista, sosiaalista, emotionaalista ja psyykkistä toimintaa (Nijhof ym. 2018).

Merkittävintä leikissä on lapsen aktiivinen osallistuminen leikkiin. Lapsi ei leiki katsoessaan älylaitteita, vaikka moni ajattelee tarjoavansa lapselle riittävästi virikkeitä, kun mahdollistaa lapselle älylaitteella pelaamisen tai videoiden katselun. Leikin edellytyksenä on kokonaisvaltainen fyysinen aktiivisuus kuten rakentelu, lautapelit, askartelu ja tähän osa-alueeseen sairaalassa pitää kiinnittää aiempaa enemmän huomiota. Lapselta vaaditaan sairaalassa erityisen paljon passiivista olemista: lepoa vuoteessa tai paikallaan pysymistä toimenpiteiden aikana. (Hiitola 2000, 29.)

Leikki voi olla sairaalassa spontaania, ohjattua, terapeutista tai tutkimuksiin valmistavaa. Spontaanissa leikissä lapsen normaali elämä pyritään tuomaan sairaalaympäristöön ja sen vuoksi sairaalassa olisi hyvä olla myös kotoa tuttuja leikkivälineitä. Lapsi voi tuoda mukaan sairaalaan itselleen tärkeän lelun tai unirätin, joka lisää turvallisuuden tunnetta. Ohjattu leikki auttaa lasta työstämään hänelle vaikeita asioita sekä tukee lapsen kehitystä. Ohjatussa leikissä voi olla mukana esimerkiksi sairaalavälineitä ja tuleva toimenpide voidaan käsitellä leikin avulla (Ivanoff ym. 2001, 105,124).

Lapsen osallistuminen leikkiin tapahtuu aina hoidon ja hänen vointinsa sallimissa rajoissa (Terveyskylä 2023). Lapsen kunnon ja voinnin salliessa lapsi on päästettävä lattiatasolle leikkimään. Lattialla olo kannustaa lasta liikkeelle lähtemiseen sekä lelujen, ihmisten tai huoneen tarkasteluun saa lattialla uuden näkökulman (Hiitola 2000, 81).

Yhteisiä leikkihetkiä voi järjestää lapsen vuoteen äärellä potilashuoneissa tai yhteisissä leikki- ja päivätiloissa (Terveyskylä 2023). Lapsen ympärillä olevat asiat virittävät lapsen leikkimään, joten

lapsen potilashuoneeseen on tärkeä tuoda virikkeitä ja tavaroita, jotka sopivat lapsen ikäkauteen (Storvik-Sydänmaa ym. 2019, 65).

2.3 Sairaanhoidaja leikin toteuttajana

Hoitohenkilökunnan vastuulla on ottaa leikki osaksi lapsen hoitoa. Sairaaloissa saattaa olla erillisiä lastentarhanopettajia tai askarteluohjaajia, mutta koko hoitohenkilökunnan täytyy pitää mielessä, että leikki on olennainen osa lasten hoitotyötä. (Ivanoff ym. 2001, 124-125.)

Lyhyen sairaalajakson hoitotyön tavoite leikin osalta voi olla rentoutuminen sekä luottamuksen saavuttaminen. Apuvälineinä tämän saavuttamiseen voi olla esimerkiksi piirtäminen, lukeminen tai leikkiminen. Pidemmän hoitajakson tavoitteena tulee olla kehityksen turvaaminen. Hoitosuunnitelmaan tulee kirjata yksityiskohtainen tavoite esimerkiksi imeväisikäisen kohdalla katsekontaktin harjoittelu tai leikkiminen omilla käsillä. (Hiitola 2000, 76.)

Lapsen kehityksen eteneminen suotuisaan suuntaan edellyttää, että luodaan lämmin vuorovaikutussuhde lapseen ja osallistutaan lapsen leikkeihin tai toimintoihin. Leikki vaatii hoitajalta paneutumista ja läsnäoloa, jolloin hän on täysin lasta varten (Helenius & Korhonen 2008, 34, 36). Kun leikki on osana päivittäistä hoitoa hoitaja ja lapsi viettävät aikaa myös myönteisten asioiden parissa, eikä vain hoitotoimenpiteitä tehdessä (Hiitola 2000, 76).

Hoitohenkilökunnan kanssa leikkiminen tukee vuorovaikutusta lapsen ja hoitajan välillä sekä lapsen on helpompi ilmaista itseään. Hoitohenkilökunnan osallistuminen leikkiin voi jopa johtaa siihen, että lapsi unohtaa olevansa sairaalassa ja kokee olonsa kotoisaksi, mikä myös edistää luottamussuhdetta hoitohenkilökuntaan (Geicielle ym. 2019). Leikin kautta sairaanhoitajat voivat ymmärtää sairaalahoidon ja sairauksien vaikutukset lapsiin ja toisaalta edistää lasten emotionaalista kehitystä. Sairaanhoidajien käyttäessä leikkiä heillä on mahdollisuus kontrolloida monia hoitotilanteita, mikä muuttaa lapsen mahdollisen negatiivisen kokemuksen enemmän positiiviseksi. Sairaanhoidajien täytyy osata valita leikkitoiminnot, jotka tukevat lapsen ikää ja kehitystä. (Koukourikos ym. 2015.)

Leikin käyttäminen hoitotyössä voi tuntua sairaanhoitajista haastavalta. Sortuminen tehtäväkeskeiseen ajatteluun, missä ajatellaan hoitotyön koostuvan erillisistä tarkkaan määritetyistä työtehtävistä

eikä keskistyä kokonaisvaltaiseen potilaan kohtaamiseen. Tehtäväkeskeinen ajattelu voi tarkoittaa sitä, että toimenpiteet on suoritettava nopeasti eikä aikaa kohtaamiselle ole. Hoitotyön arvokkaimmat asiat tapahtuvat silloin kun hoitohenkilökunnalla on aikaa pysähtyä lapsen ja perheen luokse. Vaikka sairaanhoitaja pitäisikin kokonaisvaltaista hoitotyötä tärkeänä, saattaa leikkiin ryhtyminen olla hankalaa. Leikin käyttö hoitotyössä vaatii heittäytymistä, uskallusta ja sen hyväksymistä, ettei tiedä miten vuorovaikutustilanne etenee. Suunnittelematon vuorovaikutus on potilaalle kuitenkin hyödyllisempää kuin rutiinien kaavamainen suorittaminen. (Olli 2011.)

Yleensä lapsi kykenee erottamaan, milloin ollaan tosissaan ja milloin leikitään, eikä leikin käyttäminen hoitotyössä tarkoita sitä, että hoitajan olisi luovuttava aikuisen roolista leikin ulkopuolella. Aikuisen heittäytyessä leikkiin ja lapsen asettamiin ehtoihin kokevat lapset aikuisen kuuntelevan ja välittävän hänestä, jolloin lapsen on helpompi toimia aikuisen ehdoilla leikin ulkopuolella. (Olli 2011.)

Moniammatillinen työskentely on hyvä pitää mielessä leikin näkökulmasta (Hiitola 2000, 13). Sairaalaklovnit voivat esimerkiksi huolehtia lapsen ja perheen toimenpiteeseen valmistautumisesta sekä emotionaalisesta osuudesta, näin hoitohenkilökunnan resurssi vapautuu varsinaiseen hoitotyöhön. Klovnit työskentelevät toimenpidetukena esimerkiksi leikkauksissa, sädehoidossa, luuydinpunctiossa tai magneettikuvaukseen saattaessa (Sairaalaklovnit ry 2024). Lastentarhanopettajilla on laaja tietämys leikin ohjaamisesta sekä lapsen kehityksestä (Hiitola 2000, 13).

2.4 Toimenpiteisiin valmistava ja toimenpiteiden aikainen leikki

Lapsipotilaan valmistamisessa toimenpiteeseen leikki on hyvä apuväline. Tutkimus- ja hoitotoimenpiteistä tulee kertoa lapselle siten, että hän pystyy omaksumaan annetun tiedon. Sairaalahoidossa oleva lapsi käyttää leikkiä välineenä oppiakseen ymmärtämään ja vapautuakseen jännityksestä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2009.)

Usein lapsen vanhemmilla tai hoitohenkilökunnalla on oletus, että pelokkaan lapsen ei tarvitse tietää tulevasta toimenpiteestä tai tutkimuksesta, koska tieto lisää lapsen pelkoa. Lapsi, jota on valmisteltu toimenpiteeseen, on usein jännittyneempi ja pelokkaampi kuin lapsi, joka tulee tilanteeseen tietämättömänä. Kuitenkin lapsi, jota on valmisteltu tutkimusta tai toimenpidettä varten, toipuu

nopeammin ja hänen luottamuksensa aikuisiin ei ole horjunut. Lapselle tulee antaa tietoa hänen ikätasonsa mukaisesti huomioiden kehitysvaihe sekä millaista tietoa hän kykenee käsittelemään. (Hiitola 2000, 91.)

Tiedon esittäminen konkreettisesti on tärkeää lapsen kognitiivisten taitojen vuoksi (Hiitola 2000, 92). Nukkeja, ohjekansioita, videoita tai oikeita hoitovälineitä voi käyttää tukena kerrottaessa tulevista toimenpiteistä lapselle ottaen huomioon lapsen ikä ja kyky ymmärtää asioita (Storvik-Sydänmaa ym. 2019, 65). Hoitajan huomattessa lapsen pelkäävän, voi kontaktia ottaa esimerkiksi lapsen omaan leluun ja näyttää lelulle, kuinka lääke otetaan tai muu toimenpide tehdään. Lapselle leikki on tuttua ja leikin kuuleminen tekee lapsen olon helpommaksi ja auttaa ajattelemaan, että hoitaja haluaa vain hänen parastaan (Olli 2011). Kun lapsen annetaan leikkiä sairaalatarvikkeilla ja suorittaa samoja toimenpiteitä leluille mitä heille itselle tullaan tekemään, heidän on helpompi esittää kysymyksiä, jotka auttavat vähentämään pelkoa ja ymmärtämään toimenpiteiden tarpeellisuuden (Caleffi ym. 2016).

Myös vanhemmat hyötyvät konkreettisesti esitetyistä asioista. Esimerkiksi jos pehmolelulle on laitettu kaikki samat elämää ylläpitävät tai toipumista edistävät välineet, kuin omalla lapsella tulee olemaan, vanhemmat hahmottavat lapsensa tilanteen selvemmin ja esimerkiksi leikkauksen jälkeinen sokki oman lapsen näkemisestä on helpompi sietää (Hiitola 2000, 92).

Invasiiviset toimenpiteet ovat usein lapselle stressaavia. Toimenpiteiden aikana leikkiä voidaan käyttää apukeinona kiinnittämällä huomio pois itse toimenpiteestä (Geicielle ym. 2019). Toimenpiteestä aiheutuvaa kipukokemusta voidaan lievittää kääntämällä lapsen ajatukset pois kivusta leikin, satujen, musiikin, piirtämisen, huumorin tai mielikuvien avulla. Rauhoittavat äänet sekä klassinen musiikki vähentää myös imeväisikäisten kipua (Ivanoff ym. 2001, 195). Toimenpiteen jälkeen lapselle on hyvä antaa kiitoksena pieni lelu tai tarra (Storvik-Sydänmaa ym. 2019, 105).

2.5 Tunteiden käsittely leikin avulla

Sairaalajakso herättää lapsessa vahvoja tuntemuksia ja lapsi työstää niitä omissa leikeissään. Leikille täytyy antaa mahdollisuus mahdollisimman pian, kun lapsi osoittaa siihen kiinnostusta. Lei-

kissä lelujen käyttäminen voi helpottaa lapsen pelon käsittelyä, koska lapsi voi kertoa tuntemuksiinsa leluille. Lelujen avulla lapsi voi käydä läpi hoidon aikana kokemia asioita. Piirtämisen avulla isommat lapset voivat myös kertoa peloistaan tai tuntemuksistaan. Terapeuttiset työskentelytavat kuten maalaus ja symbolisilla leikkivälineillä leikkiminen auttaa lasta jäsentämään kokemuksiaan. (Storvik-Sydänmaa ym. 2019, 65-66.) Tunteiden käsittely tulee konkreettiseksi, kun nukke, piirretty kuva tai satu tuntee samoja tunteita kuin lapsi itse (Olli 2011).

Kolmevuotias pystyy jo ilmaisemaan tunteitaan leikin ohella keskustelemalla. Keskustelut saattavat liittyä tarpeisiin, joita lapsi haluaa saavuttaa. Lapset ei ilmaise tunteita aina suoraan vaan mielihäily tai viha voivat ilmetä keskusteluissa vastaan väittämisenä, kieltäytymisellä tai kritisoimalla toista henkilöä. Hyräily, nauru, omien tunteiden ilmaisu tai rehentely voivat kertoa mielihyvän tunteesta. (Ivanoff ym. 2001, 124-125.)

Joskus sairaalassa etukäteen lapsen valmisteleminen ei ole aikaa, jolloin korostuu tapahtumien kertaaminen jälkikäteen. Lapsi jäsentää ajatuksiaan ja kokemuksiaan leikkimällä tilanteita ja tapahtuneita asioita. Leikkiä seuraamalla voidaan havainnoida lapsen pelkotiloja tai mahdollisia väärinkäsityksiä. (Hiitola 2000, 93.) Leikki-ikäisen elämään kuuluu mielikuvituskeskustelut, joiden avulla lapsi siirtyy tapahtumasta toiseen ja näin käy läpi esimerkiksi sairaalassa tapahtuneita asioita. Lasten kokemusten purkaminen vaatii ymmärtäväisen kuuntelijan. (Ivanoff ym. 2001, 125.)

Leikki lisää lapsen positiivisia tunteita ja vähentää huolestuneisuutta sairaalassa olosta ja sairaudesta. Palliatiivisessa hoidossa olevat lapset pystyvät hetkellisesti kokea elävänsä normaalia lapsen elämää leikin avulla. Leikkimällä lapset kokevat palliatiivisen hoitovaiheen vähemmän tuskallisenä. (Geicielle ym. 2019.)

3 TARKOITUS JA TAVOITTEET

Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena on toteuttaa opas aiheesta leikki osana sairaanhoitajan työtä oppimateriaaliksi lasten hoitotyön opintojakson sairaanhoitajaopiskelijoille.

Opinnäytetyön tavoitteena on, että opas lisää opiskelijoiden tietoa leikin tärkeydestä sairaanhoitajan työssä ja kuinka leikkiä voidaan konkreettisesti hyödyntää hoitotilanteissa. Oppaan laatutavoitteena on olla visuaalisesti opiskelijan mielenkiinnon herättävä, luotettavaa tietoa sisältävä, selkeä ja helppolukuinen sekä opiskelijoille tarpeellinen. Pitkän aikavälin tavoitteena on, että lapset hyötyvät oppaasta tulevien sairaanhoitotyön ammattilaisten osaamisen kautta.

Välitön oppimistavoitteeni on oman tietoperustan laajentaminen leikin tärkeydestä ja sen hyödyntämisestä sairaanhoitajana lasten hoitotyössä tiedonhaun ja oppaan myötä sekä projektityöskentelytaitojen syventäminen (projektityöskentelyn perusteet, projektin tuottaminen sekä tiedonhaku). Pitkän aikavälin oppimistavoitteena on soveltaa tietoa käytäntöön sairaanhoitajana lasten hoitotyössä.

4 TOIMINNALLISEN OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

4.1 Opinnäytetyön käynnistyminen, kohderyhmä ja yhteistyökumppani

Opinnäytetyön prosessi käynnistyi opinnäytetyön ideoimisella ja aiheen rajaamisella tammikuussa 2023. Aihe valikoitui kiinnostuksesta lasten sairaanhoitoon ja miten leikkiä voidaan käyttää yhtenä hoitotyön keinona. Idea oppaaseen syntyi havainnosta, ettei leikin käyttöä hoitotyön keinona juuri-kaan käydä läpi hoitotyön opinnoissa, eikä aiheeseen ole varsinaista opiskelumateriaalia. Ideaa ehdotettiin Oulun ammattikorkeakoulun lastenhoitotyön lehtorille Virpi Mäkikankaalle. Opinnäytetyön suunnitelman kirjoittaminen alkoi tammikuussa 2024.

Menetelmäksi valikoitui toiminnallinen opinnäytetyö. Toiminnallisessa opinnäytetyössä yhdistyvät raportointi tutkimusviestinnän keinoin sekä käytännön toteutus. Käytännön toteutus voi olla tuote, opastus, tapahtuma tai ohjeistus. Toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena on ohjeistuksen tai oppaan avulla selkeyttää ihmisten osallistuminen toimintaan tai tapahtumaan. (Vilka & Airaksinen 2003, 9, 38.)

Kohderyhmän määrittelemine on tärkeää opinnäytetyön sisällön kannalta ja siksi ilman kohderyhmää toiminnallisen opinnäytetyön prosessi olisi hankala toteuttaa (Vilka & Airaksinen 2003, 40). Opinnäytetyön kohderyhmäksi valittiin Oulun ammattikorkeakoulun sairaanhoitajaopiskelija lasten hoitotyön opintojaksolla. Lasten hoitotyön opintojaksolla oleva opiskelija opiskelee lasten hoitotyötä ensimmäistä kertaa opintojensa aikana, jolloin tietämys leikin mahdollisuudesta lasten hoitotyön keinona voi olla suppeaa. Tämä kohderyhmä tekee myös lasten perusharjoittelun tällä opintojaksolla, jolloin oppaassa olevaa tietoa voi hyödyntää välittömästi käytännössä. Opinnäytetyö antaa opiskelijoille tiiviin, selkeän ja visuaalisesti mielenkiintoisen oppaan leikin merkityksestä ja käytöstä lasten hoitotyössä (liite 1).

Opinnäytetyöstä hyötyy kohderyhmän lisäksi Oulun ammattikorkeakoulun lasten hoitotyön opettajat käyttäessään valmista opetusmateriaalia opetuksessaan. Opinnäytetyön tekijä hyötyy opinnäytetyöstä tietoperustan syventymisellä ja hyödyntämällä opittua tietoa lasten sairaanhoidossa työkennellessä. Opinnäytetyöstä hyötyy lapset ja heidän vanhempansa hoitotyön ammatillisen tiedon

lisääntyessä ja heidän ottaessa opitun tiedon käytäntöön hoitotyössä. Opinnäytteen voi kuka tahansa nähdä opinnäytetöiden tietokannasta, joten kaikki aiheesta kiinnostuneet voivat lukea ja hyötyä siitä.

4.2 Opinnäytetyön vaiheet ja aikataulu

Opinnäytetyön jakaminen osiin lisää hallittavuutta sekä todennäköisyys on suurempi työn onnistumiseen. Osituksen yhteydessä projekti jakaantui pienempiin kokonaisuuksiin, jotka muodostivat opinnäytetyön aikataulusuunnitelmalle perustan. (Mäntyneva 2017, 62.) Opinnäytetyön vaiheita ovat ideointi, suunnittelu, toteutus sekä projektin päättäminen (Kostamo, Airaksinen & Vilkkä 2022, 12).

Ideoimisvaiheessa valittiin aihe, asetettiin työlle tavoitteet sekä mietittiin työn tarkoitus. Päätettiin työlle toteutusmenetelmä ja hankittiin projektille yhteistyökumppani. Suunnitteluvaiheessa määriteltiin opinnäytetyölle laajuus sekä tarkat tavoitteet. Suunnitelmaan kuvattiin tarkasti, kuinka opinnäytetyö toteutetaan. Suunnittelin aikataulut, resurssit ja kustannukset sekä mietin mahdolliset riskit ja kuinka niihin voi varautua. (Mäntyneva 2017, 19.)

Opinnäytetyön toteuttamisvaiheessa toteutettiin suunnitelmassa kuvattu opas. Kun opas saatiin valmiiksi, pyydettiin opinnäytetyön tilaajalta ja kohderyhmältä palautetta sekä laadittiin loppuraportti. Toteuttamisen yhteydessä puretaan projektiorganisaatio ja luovutetaan opas sen tilaajalle. Projektin päättämisen vaiheeseen kuului myös työn esittäminen, opponointi sekä kypsyysnäytteen tekeminen. (Mäntyneva 2017, 19-20, Silfverberg 2007, 37.)

Projektin aikataulutuksen (taulukko 1) tarkoituksena oli, että projekti toteutetaan ja tehdään aikataulun mukaisesti. (Mäntyneva 2017, 64-65.) Aikataulussa huomioitiin opinnäytetyön vaiheet; suunnittelu, toteutus ja raportointi.

TAULUKKO 1. Projektin aikataulu

AIKATAULU	IDEOINTI	SUUNNITTELU	TOTEUTUS	RAPORTOINTI
Tammikuu 2023	Aihe Menetelmä Yhteistyö- kumppani			
Tammikuu 2024 Helmikuu 2024 Maaliskuu 2024		Tiedonhaku Suunnitelma		
Huhtikuu 2024		Suunnitelma	Opas	
Toukokuu 2024				Kohderyhmän palautekysely Raportti Opponointi Esitys Kypsyysnäyte

4.3 Oppaan suunnittelu ja toteutus

Oppaan suunnittelu alkoi tammikuussa 2024 hakemalla tietoa Ebsco-, Medic-, Pubmed- ja Duodecim-tietokannoista. Tiedonhakua helpotti etukäteen suunnitellut hakusanat ja suunnitelman edessä tietoa haettiin useita kertoja. Aineistoa haettiin suomen sekä englannin kielellä, mutta maa kohtaista rajausta ei ollut. Suomenkielisinä hakusanoina käytettiin esimerkiksi 'leikki', 'lasten hoitotyö', 'leikki-ikäinen lapsi', 'lapset' sekä englanninkielisinä hakusanoina käytettiin 'children', 'play', 'play-age child', 'pediatric nurse'. Hakua ei rajattu ajan perusteella, koska vanhemmatkin tutkimukset puolsivat uudempien tutkimusten tuloksia ja tämä osoittaa myös, että tutkimukset ovat luotettavia.

Ensiksi suunnitelmana oli, että oppaan sijaan projektin tuotos olisi ollut infograafi. Infograafissa tieto tiivistetään yhteen kuvaan, sen on tarkoitus olla helppo lukuinen, teksti pyritään pitämään vähäisenä ja kuvien avulla selittämään asiat (Luomajoki 2023). Melko pian alettiin kuitenkin pohtimaan, että infograafi ei täysin vastaisi sitä lopputulosta, joka haluttiin, joten päädyttiin vaihtamaan idea

oppaaseen. Oppaan valitseminen infograafin sijaan antoi vapaammat kädet sille minkä pituinen tai paljonko tekstiä tulee olemaan. Oppaasta haluttiin infograafin kaltainen tiivis ja selkeä paketti, erona se, että oppaassa on useampi sivu eikä tuotos ole ns. julistemainen.

Opasta suunniteltaessa käytettiin apuna kirjallisten potilasohjeiden laadun arviointiin tarkoitettua PEMAT-työkalua, jossa arvioidaan potilasohjeiden ymmärrettävyyttä ja toiminnallisuutta. Vaikka PEMAT on tarkoitettu potilasohjeiden arviointiin, sitä pystyttiin käyttämään työkaluna sovellettuna myös sairaanhoitajille tarkoitettuun oppaaseen. (Shoemaker, Wolf & Brach 2013.)

Oppaaseen suunniteltiin otsikot, tekstit sekä tekstin jaottelu. Opasta suunniteltaessa huomioitiin, että oppaan tarkoitus tulee heti lukijalle selväksi. Oppaan sisältö on selkeää yleiskieltä ja teksti on aktiivimuodossa. Oppaassa ei käytetä numeroita, eikä lukijan tarvitse tehdä laskutoimenpiteitä. Opas on rakenteeltaan selkeä, tekstikappaleet ovat lyhyitä, sisältö on loogisessa järjestyksessä ja opas antaa lukijalle tiivistelmän aiheesta. Toiminnallisuuden huomioin siten, että opas antaa lukijalle selkeitä ohjeita, joita lukija voi noudattaa. (Shoemaker ym. 2013.)

Opas tehtiin Prezi -alustalla. Preziä on käytetty opintojen aikana, joten se oli ennestään tuttu. Prezi -alustalla sai tehtyä oppaasta visuaalisesti mielenkiintoisen käyttäen kuvia, värejä ja muotoja. Opas kuvitettiin Flaticon verkkosivuston ilmaisilla kuvilla, joissa on erilaisia piirrettyjä hahmoja ja esineitä. Kuvat haettiin Flaticon kuvahausta mm. hakusanoilla 'nurse', 'kids', 'children', 'hospital', 'play' ja 'toy'. Oppaan asettelu ja visuaaliset elementit edesauttavat sisällön ymmärtämistä ja visuaalisia elementtejä on käytetty huomion lisäämiseksi (Shoemaker ym. 2013). Oppaan otsikoinnissa käytettiin fonttia nimeltä From Where You Are sekä tekstikappaleissa suunnitelmasta poiketen fonttia nimeltä Comfortaa. Fonttikoko oli otsikoissa 36 ja tekstikappaleissa 24.

Oppaasta tehtiin suunnitelman mukaisesti pystysuuntainen A5. Sivuja oppaaseen tuli yhteensä 26. Opas on digitaalinen ja se on nähtävissä Prezin verkkoselaimessa esitystilassa. Opasta pystyy tarkastelemaan kaikki, jotka saavat linkin oppaaseen. Opas luovutetaan lastenhoitotyön opettajalle myös tiedostona, tällä varmistetaan, että opas on varmasti hyödynnettävissä myös tulevaisuudessa, mikäli Prezi sivusto ei esimerkiksi toimisi tai se poistettaisiin.

5 OPPAAN ARVIOINTI

Oppaasta pyydettiin palautetta kohderyhmältä laatutavoitteiden arviointia varten. Yhdessä opin- näytetyön ohjaajan kanssa päädyimme lähettämään kyselyn laajemmalle kohderyhmälle, kuin vain heille, jotka juuri tällä hetkellä opiskelevat lasten hoitotyön opintojaksolla. Kohderyhmään kuului Oulun ammattikorkeakoulun sairaanhoitajaopiskelijat, joilla lasten hoitotyön opintojakso on vielä edessä, juuri nyt meneillään sekä opiskelijat, jotka ovat jo kyseisen opintojakson käyneet. Kohde- ryhmälle lähetettiin sähköpostitse linkki Webropol -alustalle tehtyyn kyselyyn, johon vastaaminen oli vapaaehtoista eikä vastaajia voinut tunnistaa tuloksista (Arene ry 2019, 13). Kyselyssä (liite 2) pyrittiin selvittämään oppaan hyöty uuden asian opiskelussa, jo ennestään olevan tiedon kertaami- sessa sekä oppaan hyöty sairaanhoitajan työssä (Vilka & Airaksinen 2003, 40.) Lisäksi haluttiin palautetta oppaan visuaalisesta ilmeestä. Palautteen antamiseen oli aikaa viikko, jonka aikana ky- selyyn vastasi 33 henkilöä. Vastaajista ensimmäisen vuoden opiskelijoita oli 4, toisen vuoden opis- kelijoita oli 11, kolmannen vuoden opiskelijoita 10 ja loput 6 vastaajaa opiskelivat neljättä vuotta tai enemmän.

Oppaan tekovaiheessa havaittiin, että näkymä oppaasta saattaa olla hieman eri näköinen riippuen laitteesta tai laitteiden mallien välillä. Tämän takia haluttiin tietää, millä laitteella kyselyyn vastaaja on opasta katsellut. Kyselyyn vastaajista 22 tarkasteli opasta matkapuhelimella ja loput 11 tietoko- neella. Tällä jakaumalla ei kuitenkaan havaittu olevan merkitystä oppaasta annettuun palauttee- seen.

Kyselyn kysymysten muotoilussa käytettiin väittämiä. Kyselyssä väitettiin, että lukija sai oppaasta uutta tietoa, oppaasta on hyötyä tulevassa sairaanhoitajan työssä, oppaassa olevaa tietoa pystyy soveltamaan käytäntöön ja oppaasta saa konkreettisia neuvoja. Näihin väittämiin pystyi vastamaan liukukytkimellä, jonka arvoasteikko asetettiin välille 1 täysin eri mieltä sekä 5 täysin samaa mieltä. Näiden väittämien vastausten keskiarvot olivat välillä 4,2–4,8.

Kyselyyn vastanneet arvioivat myös oppaan selkeyttä, ymmärrettävyyttä, sivumäärää ja visuaali- suutta monivalintamatriisilla, jossa vastausvaihtoehtoja oli 5; 1 täysin eri mieltä, 2 osittain eri mieltä, 3 en osaa sanoa, 4 osittain samaa mieltä sekä 5 täysin samaa mieltä. Väittämässä, että opas on selkeä 76% vastaajista oli täysin samaa mieltä, 18% osittain samaa mieltä ja 6% osittain eri mieltä. Väittäessä, että opas on ymmärrettävä 88% vastaajista oli täysin samaa mieltä ja 12% osittain samaa

mieltä. Oppaan sivumäärän sopivuudesta 73% vastaajista oli täysin samaa mieltä, 18% osittain samaa mieltä ja 9% osittain eri mieltä. Väittämässä, että opas on visuaalisesti mielenkiintoinen 85% vastaajista oli täysin samaa mieltä ja 15% osittain samaa mieltä. Yhteenvedona opasta kuvailevien väittämien vastausten keskiarvoksi tuli 4,7.

Visuaalisuudesta pyydettiin arviointia väittämällä, että oppaassa on visuaalisesti onnistunut värimaailma, kuvitus, tekstin fontin tyyli ja koko sekä oppaan asettelu. Vastausten yhteenvedona täysin samaa mieltä oli 81% vastaajista, 14% oli osittain samaa mieltä, 4% oli osittain eri mieltä ja 1% oli täysin eri mieltä. Eniten oltiin täysin samaa mieltä oppaan kuvituksen onnistumisesta (91%) sekä onnistuneesta värimaailmasta (85%) ja fontin koosta (85%). Oppaan asettelun onnistumisesta täysin samaa mieltä oli 79% ja loput 22% olivat osittain samaa mieltä tai osittain eri mieltä. Vähiten täysin samaa mieltä vastauksia tuli väittämään, että fontin tyyli on visuaalisesti onnistunut (64%). Asteikolla 1–5, opasta kuvailevien väittämien vastausten keskiarvoksi tuli 4,7.

Kyselyssä oli avoin kysymys siitä, mikä oppaassa oli mielenkiintoisinta. Tähän vastauksia oli tullut 15. Mielenkiintoisinta oppaassa vastaajien mielestä oli oppaan visuaalisuus; ulkoasu ja kuvitus. Suurin osa vastaajista ei kaivannut oppaaseen enempää tietoa. Vastaajista 2 olisi kaivannut oppaaseen enemmän konkreettisia esimerkkejä leikeistä ja kuinka aloittaa tai heittäytyä sairaanhoitajana leikkimään lapsen kanssa. Vastaajista 31 suosittelisi opasta muille sairaanhoitajaopiskelijoille. Yksi vastaaja jätti vastaamatta tähän kysymykseen sekä 1 vastaaja vastasi kielteisesti, mutta ei perustellut miksi ei suosittelisi opasta.

Vapaata palautetta oppaasta antoi 10 vastaajaa. Vastauksissa kehuittiin toteutusta ja oppaan visuaalisuutta. Oppaan koettiin olevan helposti luettava, selkeä ja hyvä. Rakentavaa palautetta tuli fontin tyylistä sekä oppaan älylaitteita koskevasta sivusta, joka yhden vastaajan mielestä oli liian jyrkkä, koska on olemassa myös lapsille suunnattuja sovelluksia, joilla vastaajan kertomuksen mukaan voi leikkiä myös aikuisen kanssa yhdessä. Tiedostin kyseisen ”älylaite- sivun” herättelevän lukijaa, joten halusin myös jättää sivun tällaisenaan oppaaseen. Mielestäni leikin termi on moninainen, älylaitteet voisivat toimia todella hyvänä leikin mahdollistajana esimerkiksi liikuntavammaisten lasten kohdalla. Tulevaisuudessa aion ottaa selville älylaitteiden tarjoamat mahdollisuudet leikkiin sairaalassa. Palautteesta tuli myös ilmi, että vastaajista kaksi opiskeli muulla sote-alalla. Toinen heistä pohti oppaasta olevan hyötyä myös muille, kuin sairaanhoitajaopiskelijoille. Oppaan koettiin olevan hyödyllinen myös lasten hoitotyön osastoille käytettäväksi.

Kyselyn vastausten keskiarvo oli 4–5 välillä. Tämän tuloksen myötä en lähtenyt tekemään oppaaseen juurikaan muutoksia. Oppaan (liite 1) yleisilmeessä tavoiteltiin aiheeseen sopivaa leikkisyyttä väreillä, kuvituksella ja fontilla. Tässä onnistuttiin hyvin. Ohjaajan ja kohderyhmän palautteen perusteella tekstikappaleiden fonttityyliä muutettiin selkeämmäksi, mutta otsikoiden fontti säilytettiin alkuperäisenä. Näin oppaassa säilytettiin leikkisyys, mutta tekstit ovat selkeämmät ja niitä on helpompi lukea.

Oppaasta saadun palautteen perusteella asetetut laatutavoitteet saavutettiin hyvin. Laatutavoitteena oli visuaalisesti opiskelijan mielenkiinnon herättävä, luotettavaa tietoa sisältävä, selkeä ja helppolukuinen sekä opiskelijoille tarpeellinen. Voidaan todeta, että opas on hyödynnettävissä opiskelijoiden osaamisen vahvistamiseksi.

6 POHDINTA

Johtopäätöksenä opinnäytetyön tavoitteet saavutettiin. Palautteen mukaan opas lisäsi opiskelijoiden tietoa leikin tärkeydestä sairaanhoitajan työssä ja kuinka leikkiä voidaan konkreettisesti hyödyntää hoitotilanteissa.

Välitön oppimistavoitteeni oli oman tietoperustan laajentaminen leikin tärkeydestä ja sen hyödyntämisestä sairaanhoitajana lasten hoitotyössä tiedonhaun ja oppaan myötä sekä projektityöskentelytaitojen syventäminen. Opinnäytetyöprosessin aikana tiedonhaku taidot kehittyivät. Tutkitun ja luotettavan tiedon hakeminen on tärkeää myös tulevassa työssä. Tietoperusta leikin käytöstä ja sen merkityksestä sairaanhoitajan työssä syventyi ja tämän myötä tiedon soveltaminen käytäntöön on luontevampaa. Opinnäytetyön tekeminen kehitti projektityötaitoja, joista on hyötyä myös mahdollisissa työelämän projekteissa. Tulevaisuudessa oppaan tekemisen myötä opituista taidoista voisi olla hyötyä esimerkiksi potilasohjeita tehdessä.

Pitkän aikavälin tavoitteena oli, että lapset hyötyvät oppaasta tulevien sairaanhoitotyön ammattilaisten osaamisen kautta ja pitkän aikavälin oppimistavoitteena oli soveltaa tietoa käytäntöön sairaanhoitajana lasten hoitotyössä. Uskon, että tämä tulee toteutumaan vähintään siten, että vien itse oppimaani tietoperustaa käytäntöön.

Tämän opinnäytetyön tekeminen oli laajin tekemäni projekti. Aikataulu meni useaan kertaan uusiksi, kun eri työvaiheisiin meni odotettua kauemmin aikaa. Opinnäytetyön tekemiseen olisi pitänyt varata enemmän aikaa, mutta elämäntilanteen takia tekeminen jäi opintojen viimeiselle keväälle. Tiedonhaun aloittamisesta loppuraportin tekemiseen meni 5 kuukautta. Tiedonhaun koin ajoittain haastavaksi vähäisten hakutulosten vuoksi. Myös englanninkielisten tutkimusten kääntäminen suomenkieliseksi tekstiksi tuntui haastavalta.

Opinnäytetyön tekeminen ryhmätyönä voisi olla oppimisen kannalta kannattavampaa, koska näkemyksiä asioille olisi enemmän ja opinnäytetyön aikana koetut ongelmat olisi helpompi ratkoa ryhmässä. Toisaalta yksin tehtynä ongelmanratkaisutaidot kehittyivät ja sain edetä oman aikataulun mukaisesti. Haastavaa oli sovittaa omaa aikataulua yhteen ohjaajien aikatauluihin ja muutamia kertoja työ ei edennyt useampaan päivään, kun jouduin odottamaan kommentteja työn etene miseksi. Tämä kuitenkin johtui puhtaasti projektin tiukasta aikataulusta. Opinnäytetyön teon aikana

ohjaajilta saatu palaute tuki omaa oppimista ja työn kehitystä. Palautetta ohjaajilta sain sähköpostitse, Zoom-keskustelussa sekä opinnäytetyöpajassa.

Opinnäytetyön tekeminen tuki ammatillista kasvua ja aihe tukee omaa työllistymissuunnitelmaa. Opinnäytetyötä tehdessä tein lasten hoitotyön syventäviä harjoitteluita Oulun yliopistollisen sairaalan lasten osastoilla ja kiinnitin leikin käyttöön sairaanhoitajan työssä erityistä huomiota. Opinnäytetyön aiheen tullessa puheeksi harjoittelujen aikana sairaanhoitajat kokivat aiheen erilaiseksi, tärkeäksi ja mielenkiintoiseksi. Aihe tuntui jo ideointivaiheessa itselleni mielenkiintoiselta, mutta työn edetessä olen huomannut, että leikin käyttö sairaanhoitajan työssä tuntuu erityisen tärkeältä, itselleni luontevalta osalta lasten hoitotyötä ja asialta, johon aion paneutua tulevassa työssäni myös jatkossa.

Mikäli opinnäytetyön tekemiselle olisi ollut aikaa enemmän, olisin halunnut tehdä aiheelle oman Instagram -tilin, johon olisin postannut aiheesta kertovia kuvia, vinkkejä, tietoisuuksia. Tämä tili olisi ollut opiskelijoiden ”oppimisympäristö”, mutta myös kaikkien ihmisten saavutettavissa. Tätä ideaa jään pohtimaan, eikä ole pois suljettua, että valmistuttuani en tätä suunnitelmaa toteuttaisi.

Lisäksi olisin halunnut käyttää oppaassa enemmän vinkkejä leikin käyttöön, jotka itse olen havainnut hoitajan työssä toimiviksi, mutta tutkittua teoretista tietoa erilaisista konkreettisista leikki-ideoista sairaalaympäristössä ei löytynyt. Jatkossa voisi tutkia esimerkiksi tarkkailemalla tai haastatteleamalla nimenomaan sairaanhoitajia ja heidän käyttämiä leikin keinoja lasten sairaanhoidossa.

Opinnäytetyön tekemisen jälkeen omaa oppimista arvioidaan itsearviointin avulla, jossa arvioidaan asetettuihin tavoitteisiin pääsyä, kehittämiskohteita sekä itseä opiskelijana. Haasteista huolimatta onnistuin opinnäytetyössä hyvin ja olen lopputulokseen tyytyväinen. Olen otettu, että sain toteuttaa tämän oppaan Oulun ammattikorkeakoulun lasten hoitotyön opintojakson opiskelumateriaaliksi.

6.1 Projektin eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyötä tehdessä noudatettiin hyvän tieteellisen käytännön perusperiaatteita, jotka ovat rehellisyys, luotettavuus ja vastuunkanto (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023). Tutkimusta tehdessä olin huolellinen, avoin ja kunnioitin muiden tutkijoiden työtä. Opinnäytetyön suunnittelussa

otettiin huomioon opinnäytetyölle asetetut ohjeistukset ja vaatimukset. Ennen opinnäytetyön toteuttamista sovittiin yhteistyökumppanin kanssa molempien osapuolien vastuut, velvollisuudet ja oikeudet. Opinnäytetyö vertaisarvioidaan ja opinnäytetyö julkaistaan Theseuksessa, jolloin täyttyy avoin tieteellinen käytäntö.

Tietoperustana pyrittiin käyttämään ajantasaista tietoa eri tietolähteistä ja teksti on lähteisiin perustuvaa. Tutkijoiden työtä on kunnioitettu viittaamalla ohjeistuksen mukaisesti heidän julkaisuihinsa. Lähteet valikoituivat tarkoin pohtimalla lähteiden luotettavuutta kriittisesti. Englanninkielisissä lähteissä pyrittiin olemaan erityisen tarkkoja, että teksti ymmärrettiin oikein ja suomenkieliset referoinnit tulivat oikein. Opinnäytetyötä tehdessä pyrittiin refleктоimaan omaa kirjoittamista sekä kyseenalaistamalla eri lähteitä ovatko ne hyödyllisiä juuri tähän opinnäytetyöhön. (Arene ry 2019, 12.) Oppaan teossa huomioitiin tekijänoikeudet käyttämällä ilmaista kaikille avoimen oppaan tekoalustaa sekä kuvapalvelua.

LÄHTEET

Arene ry 2019. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Hakupäivä 3.3.2024.

<https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULU-JEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUK-SET%202020.pdf? t=1578480382>

Caleffi, Camila, Rocha, Patricia, Anders, Jane, Souza, Ana, Burciaga, Veronica & Serapiao, Leonardo 2026. Contrubution of structured therapeutic play in a nursing care model for hospitalized children. Hakupäivä 22.4.2024.

<https://www.scielo.br/j/rngen/a/RyLCvmvPjsQ43GrWyTHmb3m/?format=pdf&lang=en>

Geicielle, Paula, Góes, Fernanda, Silva, Aline, Moraes, Juliana, Silva, Liliane & Silva, Maria 2019. Play strategies in nursing care for the hospitalized child. Hakupäivä 17.1.2024.

<https://doi.org/10.5205/1981-8963.2019.238979>

Helenius, Aili & Korhonen, Riitta 2008. Pedagogiikan palikat. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Hiitola, Briitta 2000. Parantava leikki. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

láñes, María, Cabrera, María, Martos, Nora, Urquiza, José, Román, Keyla, Jiménez, María & Garcia, Luis 2020. Play Therapy as an Intervention in Hospitalized Children: A Systematic Review. Hakupäivä 12.1.2024. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7551498/#B6-healthcare-08-00239>

Ivanoff, Päivi, Risku, Aija, Kitinoja, Helli, Vuori, Anne & Palo, Raija 2001. Hoidatko minua? Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Järvinen, Virve & Jantunen, Timo 2019. Paljon leikkineet lapset pärjäävät muita paremmin opinnoissaan ja elämässään. Hakupäivä 2.3.2024. <https://www.tehylehti.fi/fi/terveys/paljon-leikkineet-lapset-parjaavat-muita-paremmiin-opinnoissaan-ja-tyoelamassa>

Kalland Mirjam 2014. Mirjam Kalland: Leikki opettaa tärkeitä taitoja. Leikkipäivä.fi. Hakupäivä 9.2.2024. <https://leikkipaiva.fi/leikkiopettaa/>.

Korhonen Laura 2021. Pulassa lapsen kanssa. Osa II kasvu ja kehitys. Kasvu ja kehitys eri-ikäkautena. Terveyskirjasto. Duodecim. Hakupäivä 10.1.2024. <https://www.terveyskirjasto.fi/pla00018>

Kostamo, Pipsa, Airaksinen, Tiina & Vilka, Hanna 2022. Kirjoita itsesi asiantuntijaksi. Opas toiminnalliseen oppimiseen. Helsinki: Art House Oy.

Koukourikos, Konstantinos, Tzehe, Laila, Pantelidou, Parthenopi & Tsaloglidou, Areti 2015. The importance of play during hospitalization of children. Hakupäivä 22.4.2024. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4733554/>

Luomajoki, Niina 2023. Infograafi viestinnän tukena. Wtfdesign -blogi 15.2.2024. <https://www.wtfdesign.fi/blogi/infograafi-viestinnan-tukena>

Marttila, Tiina 2015. Lasten kokemukset ja osallisuus sairaalassa. Lasten asialla -lehti 2/2015. Hakupäivä 21.4.2024. <https://lastenneurologianhoitajat.yhdistysavain.fi/@Bin/182135/Lasten+kokemukset+ja+osallisuus.pdf>

Mäntyneva, Mikko 2017. Hallittu projekti. Jäntevästä suunnittelusta menestykselliseen toteutukseen. Helsinki: Kauppakamari.

Nijhof, Sanne, Vinkers, Christiaan, Geelen, Stefan, Duijff, Sasja, Achterberg, E.J., Net, Janjaap, Veltkamp, Remco, Grootenhuis, Martha, Putte, Elise, Hillegers, Manon, Brug, Anneke, Wierenga, Corette, Benders, Manon, Engels, Rutger, Ent, Kors, Vanderschuren, Louk & Lesscher, Heidi 2018. Healthy play, better coping: The importance of play for the development of children in health and disease. Hakupäivä 12.1.2024. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0149763418305116?via%3Dihub>

Olli, Johanna 2011. Leikki lasten hoitotyön keinona. Sairaanhoitaja 84 (3), 18–20. <https://lastenneurologianhoitajat.yhdistysavain.fi/@Bin/160336/Leikki+lasten+hoitoty%C3%B6n+keinona.pdf>

Sairaalaklovnit ry 2024. Toiminta. Hakupäivä 16.3.2024. <https://sairaalaklovnit.fi/toiminta/>

Shoemaker, Sarah, Wolf, Michael & Brach, Cindy 2013. Patient Education Materials Assessment Tool for Printable Materials (PEMAT-P). Hakupäivä 10.2.2024. <https://www.ahrq.gov/sites/default/files/publications/files/pemat-p.pdf>

Silfverberg, Paul 2007. Ideasta projektiksi. Projektityön käsikirja. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Storvik-Sydänmaa, Stiina, Tervajärvi, Lasse & Hammar, Anne-Marja 2019. Lapsen ja perheen hoitotyö. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2009. Varhaiskasvatus sairaalassa. Hakupäivä 24.3.2024. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80411/031be050-e9a8-4dfd-b0c6-2cf871d05128.pdf?sequence=1>

Terveyskylä 2023. Tietoa sairaalan leikki ja nuorisotoiminnasta. Hakupäivä 17.2.2024. <https://www.terveyskyla.fi/lastentalo/perheille-ja-kasvattajille/sairaalan-leikki-ja-nuorisotoiminta/tietoa-sairaalan-leikki-ja-nuorisotoiminnasta>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Hakupäivä 3.3.2024. https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf

Vilka, Hanna & Airaksinen, Tiina 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

LEIKKI OSANA SAIRAANHOITAJAN TYÖTÄ

Hei tuleva sairaanhoitaja!

Tämä opas kertoo leikin tärkeydestä sairaanhoitajan työssä ja kuinka sairaanhoitaja voi leikkiä hyödyntäen lasten sairaanhoidossa.

Oppaan on tehnyt Laura Puhokki opinnäytetyönä oppimateriaaliksi Oulun ammattikorkeakoulun lasten hoitotyön opintajaksan sairaanhoitajaopiskelijoille.

Tervetuloa oppimaan leikkii!

SISÄLLYS

Leikin merkitys sairaalassa 4
 Sairaanhoitaja leikkijänä 6
 Leikki osaksi hoitosuunnitelmaa 11
 Leikki kehityksen tukena sairaalassa 12
 Toimipiteisin valmistava leikki 17
 Leikki kivunhoidon muotona 22
 Tunteiden käsittely leikin avulla 23
 Lähteet 24

Leikin merkitys sairaalassa

- ✓ Edistää sopeutumista stressaavassa tilanteessa
- ✓ Tukee lapsen kasvua ja kehitystä
- ✓ Edistää kognitiivisia, emotionaalisia sosiaalisia ja psyykkisiä taitoja
- ✓ Auttaa lasta käsittelemään tunteitaan
- ✓ Lievittää kipua

Leikin merkitys sairaalassa

- ✓ Tekee hoidosta inhimillisempää
- ✓ Aktivoi, motivoi ja lisää viihtyvyyttä sairaalassa
- ✓ Parantaa aikuisen ja lapsen välistä vuorovaikutusta
- ✓ Edistää paranemis- ja kuntoutumisprosessia
- ✓ Tuo lapselle hyvää mieltä ja iloa

Sairaanhoitaja leikkijänä

Leikkiä on merkittävää apua sairaalahoitossa oleville lapsille, kun sairaanhoitajilla on asiantuntevaa koulutusta, kärsivällisyyttä ja taitoa soveltaa leikkiä sairaalahoitajan aikana.

Asenteet, arvostukset, tietoisuus leikin tarpeellisuudesta ja sen merkityksestä on suoraan verrattavissa siihen, missä määrin hoidossa huomioidaan leikki.

Sairaanhoitaja leikkijänä

Sairaanhoitaja leikkijänä

Kun sairaanhoitaja heittäytyy leikkiin ja lapsen osittomien ehtojen...

Lapsi kokee sairaanhoitajan kuuntelevan ja välittävän hänestä

Lapsen on helpompaa toimia sairaanhoitajan ehdolla leikin ulkopuolella

Sairaanhoitaja leikkijänä

Suunnittelematon vuorovaikutus on tärkeämpää kuin rutiniin kaavamainen suorittaminen. Hoitotyön arvokkaimmat asiat tapahtuvat silloin, kun henkilökunnalla on aikaa pysähtyä lapsen ja perheen luokse.

Kun leikki on osana päivittäistä hoitoa, hoitoja ja lapsi viettävät aikaa myös myönteisten asioiden parissa, eikä vain hoitotoimenpiteitä tehdessä.

Sominukke kulkee helposti taskussa ja sen avulla voi nopeasti saada leikin aikaa.

Leikki osaksi hoitosuunnitelmaa

Leikki kehityksen tukena

Lapsen kasvu ja kehitys voi hidastua sairaalahoidon vuoksi, joka sairaudesta tai sairaalaympäristästä elämästä johtuen.

Erylisesti pitkään jatkuneessa sairaalahoidossa on kiinnitettävä huomiota leikin ja oppimisen mahdollistamiseen.

Leikki kehityksen tukena

Lapselta vaaditaan sairaalassa paljon passiivista olemista: lepoa vuoteesta tai paikallaan pysymistä.

Merkittävin leikissä on lapsen aktiivinen osallistuminen leikkiin.

Pikartekijä

Lautapelit

Palkkoilla rakentelu

Lapsen ympärillä olevat asiat, viritävät lapsen leikkimään, joten lapsen potilashuoneeseen on tärkeä tuoda vinkkejä ja tavaroita, jotka sopivat lapsen ikäkauteen.

Leikki kehityksen tukena

Kunnon ja voinnin sollessa lapsi on päästettävä lattiatasolle leikkimään.

Lattialla ole kannustaa lasta liikkeelle lähtemiseen sekä lelujen, ihmisten tai huoneen tarkasteluun saa lattialla uuden näkökulman.

Lapsi EI leiki katsoessaan älylaitteita!

Toimenpiteeseen valmistava leikki

- ✓ Toimenpiteestä kertoessa lapselle leikki on hyvä apuväline
- ✓ Tiedon esittäminen konkreettisesti on tärkeää
- ✓ Nukkeja, videoita tai oikeita hoitovälineitä voi käyttää apuna

1

Tee nallele toimenpide joka lapselle tullaan tekemään esim. kanyloiminen

2

Anna lapsen tehdä sama toimenpide nallelle

3

Vastaa lapsen kysymyksiin kehitysvaihe ja ikänsä huomioiden

Toimenpiteeseen valmistava leikki

Toimenpiteeseen valmistava leikki

Lapsi, jolle on kotonaasi kerrottu toimenpiteestä, saattaa olla jännittyneempi ja pelokkaampi.

Lapsi, jolle ei ole kerrottu toimenpiteestä, on tietämätön tulevasta, nimenomaan ja hyväntuulisempi.

Kuitenkin lapsi, jolla on vämmätetty tulivuonesta tai toimenpiteellä varsin, toipuu nopeammin ja hänen luottamuksensa aikuisiin ei ole horjunut.

Toimenpiteeseen valmistava leikki

Myös vanhemmat hämmästyvät lapsensa tilanteen nähdessään pehmeillä leluilla tai nukkeilla somat elämää ylläpitävät tai toipumista edistävät välineet mitä omalla lapsella tulee olemaan.

Toimenpiteen jälkeen lapselle on hyvä antaa kiltokseen pieni lelu tai tarra.

Lapsi voi luoda mukavan sointuloon itselleen tärkeän leluun tai unineen, joka lisää turvallisuuden tunnetta.

Leikki kivunhoidon muotona

Lapset kokevat sairaalassa olessaan kipua, esim. sairaudesta tai toimenpiteistä johtuvaa.

Kipukokemuksista voidaan lievittää leikkisäkäytännöllä, lapsen ajatuksia pois kivusta.

Leikin, soitujen, musiikin, piirtämisen, huumorin tai mielikkuvien avulla.

Rouhottavat äänet sekä klassinen musiikki vähentää myös imeväiskäisten kipua.

Tunteiden käsittely leikin avulla

Sairaaloajaksi herättää lapsessa vahvoja tunteita, ja lapsi työstää niitä omassa leikkisään.

Leikkiä seuramalla voidaan havainnoida lapsen pelkoja ja mahdollisia väärinkäsityksiä.

Leikkimällä itselle tapahtuneita asioita.

Kertomalla tunteidensa leluille.

Piirtämällä.

Jä 3-vuotias pystyy ilmaisemaan tunteitaan leikin ohella keskustelemällä.

LÄHTEET

Ciferri, Camilla, Rocha, Patricia, Anders, Jane, Souza, Ana, Barciaga, Veronica & Serapiao, Leonardo 2026. Contribution of structured therapeutic play in a nursing care model for hospitalized children. Haku päivä 22.4.2024. <https://www.scielo.br/j/germ/f/ Ryl.CemwPjO43GrWY1hrb3m/7formae-pdflang-en>

Geickel, Paula, Góes, Fernanda, Silva, Alne, Moraes, Juliana, Silva, Liliane & Silva, Maria 2019. Play strategies in nursing care for the hospitalized child. Haku päivä 17.12.2024. <https://doi.org/10.5205/1981-8963.2019.238979>

Helénus, Aili & Korhonen, Riitta 2008. Pedagogikan palikat. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Hiltola, Riitta 2000. Parantava leikki. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Järvelin, Maria, Cabrera, María, Martos, Nova, Urquiza, José, Román, Keyla, Jiménez, María & García, Luis 2020. Play Therapy as an Intervention in Hospitalized Children: A Systematic Review. Haku päivä 12.1.2024. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC551498/#86-healthcare-08-00239>

Vanoff, Päivi, Risku, Aija, Kinnola, Heili, Vuori, Anne & Palo, Raimo 2001. Hoidako minua? Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

LÄHTEET

Järvelin, Vive & Jantunen, Timo 2019. Pajon leikkineet lapset pärjäsivät muita paremmin opinnoissaan ja elämässään. Haku päivä 2.3.2024. <https://www.tshylehti.fi/tu/terveys/pajon-leikkineet-lapset-parjassivat-muita-paremmin-opinnoissaan-ja-elamassaan>

Kalland Mejan 2014. Mejam Kalland. Leikki opettaa tärkeitä taitoja. Leikkipäivä.fi. Haku päivä 9.2.2024. <https://leikkipäivä.fi/leikkioptaus/>

Koukourikos, Konstantinos, Teaha, Laila, Parthelidou, Parthenopi & Tsoligkou, Areti 2015. The importance of play during hospitalization of children. Haku päivä 22.4.2024. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4733554/>

Merttilä, Tiina 2015. Lasten kokemukset ja osallisuus sairaalassa. Lasten asioiden lehti 2/2015. Haku päivä 21.4.2024. <https://lastenlääkäriyhdyshoidajat.fi/ghin/182135/Lasten-kokemukset-ja-osallisuus.pdf>

Järvelin, Sirpa, Minkkinen, Leena, Muurinen, Elja & Surakka, Tuula 1997. Lasten hoitotyö. Helsinki: Kirjayhtymä.

LÄHTEET

Nijhof, Sanne, Vinkers, Christiaan, Geelen, Stefan, Duffel, Sjaia, Achterberg, E.J., Net, Janjaap, Veldkamp, Remco, Grootenhuus, Martha, Putte, Elise, Hillegers, Manon, Bine, Annelie, Wanderschaars, Corlette, Benders, Manon, Engels, Rutger, Eri, Kors, Wanderschaars, Louk & Lesscher, Heidi 2018. Healthy play, better coping: The importance of play for the development of children in health and disease. Haku päivä 12.1.2024. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S014976341830516?via=ihid>

Olli, Johanna 2011. Leikki lasten hoitotyön keinona. Sairaanhoitaja 84 (3), 18–20. <https://lastenlääkäriyhdyshoidajat.fi/ghin/160336/Leikki-lasten-hoitotyon-keinona.pdf>

Shoemaker, Sarah, Wolf, Michael & Beach, Cindy 2013. Patient Education Materials Assessment Tool for Printable Materials (PEMAT-PI). Haku päivä 10.2.2024. <https://www.ahrq.gov/sites/default/files/publications/files/pemat-pi.pdf>

Storvik-Sydänmaa, Siina, Tervajärvi, Lasse & Hammar, Anne-Maria 2019. Lapsen ja perheen hoitotyö. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2009. Vahvaikasvatusta sairaalassa. Haku päivä 24.3.2024. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80411/03be050-e9a8-4dfd-b0c6-2c87f805128.pdf?sequence=1>

<https://prezi.com/i/view/8E5D8x1PshkMlv2CpxTK/>

Opas sairaanhoitajaopiskelijoille Leikki osana sairaanhoitajan työtä

1. Opiskelen sairaanhoitajaksi

- Ensimmäistä vuotta
- Toista vuotta
- Kolmatta vuotta
- Neljättä vuotta tai enemmän

2. Millä laitteella katsoit oppaan?

- Tietokone
- Matkapuhelin
- Tabletti
- Jollain muulla

3. Sain oppaasta uutta tietoa

4. Oppaasta on hyötyä tulevassa sairaanhoitajan työssäni

Täysin eri mieltä 1 5 Täysin samaa mieltä

5. Pystyn soveltamaan oppaassa olevaa tietoa käytäntöön

Täysin eri mieltä 1 5 Täysin samaa mieltä

6. Sain oppaasta konkreettisia neuvoja

Täysin eri mieltä 1 5 Täysin samaa mieltä

7. Opas on..

	Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	En osaa sanoa	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Selkeä	☐	☐	☐	☐	☐
Ymmärrettävä	☐	☐	☐	☐	☐
Sivumäärältään sopiva	☐	☐	☐	☐	☐
Visuaalisesti mielenkiintoinen	☐	☐	☐	☐	☐

8. Oppaassa on visuaalisesti onnistunut..

	Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	En osaa sanoa	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
Värimaailma	☐	☐	☐	☐	☐
Kuvitus	☐	☐	☐	☐	☐
Tekstin fontin tyyli	☐	☐	☐	☐	☐
Tekstin fontin koko	☐	☐	☐	☐	☐
Asettelu	☐	☐	☐	☐	☐

9. Mikä oppaassa oli mielenkiintoisinta?

---

10. Olisitko kaivannut lisätietoa oppaaseen?

- Kyllä
 En

11. Mitä lisätietoa olisit kaivannut oppaaseen?

---

12. Suositteisitko opasta muille sairaanhoitajaopiskelijoille?

- Kyllä
 En

13. Miksi et suosittelisi opasta muille sairaanhoitajaopiskelijoille?

---

14. Vapaata palautetta oppaasta
